

**ŠIRVINTŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO
TARNYBA**

**ŠIRVINTŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO
TARNYBOS**

2022 M. VEIKLOS ATASKAITA

IŽANGA

Objektyvumas, atsakingumas, nepriklausomumas, teisėtumas, viešumas ir sąžiningumas – tai vertybės, kurias puoselėja savivaldybių kontrolės ir audito tarnybos.

Širvintų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2022 m. veiklos ataskaita parengta vykdant Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymą, Širvintų rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamentą, Širvintų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos nuostatus ir 2023 metų veiklos planą.

Širvintų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba (toliau – Tarnyba), tai viešasis juridinis asmuo – biudžetinė įstaiga, įsteigta 1997 metais. Steigėja ir savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija yra Savivaldybės taryba. Vykdydama Vietos savivaldos įstatyme jai pavestas funkcijas, Tarnyba:

- atlieka išorės finansinį ir veiklos auditą Savivaldybės administracijoje, Savivaldybės administravimo subjektuose ir Savivaldybės valdomose įmonėse;
- kiekvienais metais parengia ir Tarybos veiklos reglamente nustatyta tvarka pateikia Tarybai išvadą dėl pateikto tvirtinti Savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio;
- rengia ir Tarybai teikia sprendimus priimti reikalingas išvadas dėl Savivaldybės naudojimosi bankų kreditais, paskolų ėmimo ir teikimo, garantijų suteikimo ir laidavimo kreditoriams už Savivaldybės valdomų įmonių imamas paskolas;
- rengia ir Tarybai teikia išvadas dėl viešojo ir privataus sektorių partnerystės projektų įgyvendinimo tikslingumo ir pritarimo galutinėms viešojo ir privataus sektorių partnerystės sutarties sąlygoms, jeigu jos skiriasi nuo sprendime dėl viešojo ir privataus sektorių partnerystės projektų įgyvendinimo tikslingumo nurodytų partnerystės projekto sąlygų;
- rengia ir Tarybai teikia sprendimams priimti reikalingas išvadas dėl skolininkų ir skolininkų, už kurių įsipareigojimų įvykdymą garantuoja valstybė, ūkinės ir finansinės būklės, taip pat dėl iš valstybės vardu pasiskolintų lėšų, teikiamų paskolų ir valstybės garantijų teikimo, paskolų naudojimo pagal tikslinę paskirtį ir paskolų grąžinimo;
- Valstybės kontrolės prašymu teikia Tarnybos atliktų auditų ataskaitas ir darbo dokumentus audito išorinei peržiūrai atlikti;
- nagrinėja iš gyventojų gaunamus prašymus, pranešimus, skundus ir pareiškimus dėl Savivaldybės lėšų ir turto, patikėjimo teise valdomo valstybės turto naudojimo, valdymo ir disponavimo juo;
- atlieka įstatymuose ir kituose teisės aktuose priskirtas funkcijas.

Atliktų auditų ataskaitos ir išvados teikiamos audituotiems subjektams, Savivaldybės merui, Savivaldybės administracijos direktoriui bei Kontrolės komitetui. Visa informacija apie atliktus auditus paskelbta Savivaldybės interneto svetainėje.

Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos veikla grindžiama nepriklausomumo, teisėtumo, viešumo, objektyvumo ir profesionalumo principais.

Savivaldybių kontrolės ir audito tarnybos savo veikloje vadovaujasi Valstybės kontrolės parengtomis metodikomis, Tarptautinės buhalterijų federacijos Tarptautinių audito ir užtikrinimo standartų valdybos išleistais Tarptautiniais audito standartais (toliau – Tarptautiniai audito standartai), Tarptautinės aukščiausiųjų audito institucijų organizacijos (INTOSAI) standartais.

Tarnybos veiklos išorinę peržiūrą atlieka Valstybės kontrolė. *Peržiūros tikslas* – įvertinti *Savivaldybės kontrolės* ir *audito* tarnybos sukurtą audito kokybės kontrolės sistemą ir atlikto audito kokybę.

II. VEIKLOS ORGANIZAVIMAS

Vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymu, Tarnybos funkcijų vykdymui užtikrinti kiekvienais metais rengiamas ir nustatyta tvarka derinamas bei tvirtinamas Tarnybos veiklos planas, kuriame pateikiami planuojami atlikti auditai, kontrolės funkcijos ir kita veikla, numatomi įvykdymo terminai.

Tarnybos veiklos planas buvo rengiamas atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytą kompetenciją, vadovaujantis prioritetų parinkimo, objektyvumo, nešališkumo, apolitiškumo ir audito sudėtingumo vertinimo principais. Rengiant 2022 metų veiklos planą, atlikta teisės aktais nustatytų privalomų ir kitų funkcijų analizė, įvertinti žmogiškieji ištekliai. Įvertintos riziką mažinančios priemonės – kitų institucijų (lėšų davėjų, Valstybės kontrolės, Savivaldybės administracijos Centralizuoto vidaus audito skyriaus ir kt.) atliekami tikrinimai, auditai. Savivaldybės tarybos kontrolės komitetas 2021 m. lapkričio 8 d. posėdyje (protokolo Nr.(2K)-3) pritarė 2022 metų veiklos planui. Savivaldybės kontrolierius 2021 m. lapkričio 9 d. įsakymu Nr. (1.4)-V-6 veiklos planą patvirtino ir pateikė Valstybės kontrolei.

Tarnyboje 2022 metais įstaigoje dirbo vienas darbuotojas – Savivaldybės kontrolierė. Valstybės tarnybos įstatyme, Tarptautiniuose audito standartuose, kuriais vadovaujamasi, nustatyta auditą atliekančio darbuotojo pareiga – nuolat atnaujinti žinias ir tobulinti įgūdžius, reikalingus auditui atlikti. Tarnybos darbuotojams siekiant profesionalumo, privalomas nuolatinis tobulėjimas, domėjimasis gerąja praktika ir jos pritaikymas savo darbe. Bendradarbiaujant su Lietuvos Respublikos valstybės kontrole, 2022 metais buvo dalyvauta mokymuose viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartų taikymo, finansinio ir teisėtumo, veiklos auditų

metodikos, audito kokybės gerinimo ir kitais aktualiais funkcijoms vykdyti klausimais. 2022 m. savivaldybių kontrolės ir audito tarnyba naudojos atnaujinta Valstybės kontrolės mokymosi aplinkos svetaine, kurioje galima pasitikrinti ir pagilinti audito proceso žinias. Kiekvienais metais atliekamas Savivaldybės kontrolieriaus metinis veiklos vertinimas.

Audito kokybės politiką, audito procedūras, peržiūros ir audito kokybės kontrolės bendruosius reikalavimus nustato įstaigos audito kokybės valdymo taisyklės, parengtos vadovaujantis Valstybės kontrolės parengtomis metodikomis, Tarptautiniais audito standartais.

Biudžetinei įstaigai Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybai funkcijoms vykdyti 2022 m. buvo skirta 45,9 tūkst. eurų, panaudota – 35,9 tūkst. eurų asignavimų. Įstaigos buhalterinę apskaitą tvarko Savivaldybės administracijos Ekonomikos ir strateginio planavimo skyriaus Buhalterijos poskyris, vadovaudamasis Savivaldybės kontrolieriaus ir Savivaldybės administracijos 2016 m. sudaryta, 2020 m. atnaujinta, Buhalterinės apskaitos tvarkymo ir finansinio, ūkinio, materialinio aptarnavimo sutartimi. Pagal sutartį, teisės aktų nustatyta tvarka rengiami ir teikiami Tarnybos biudžeto vykdymo ir finansinių ataskaitų rinkiniai, atliekami darbai, susiję su personalo valdymu.

Be tiesioginių pareigų, susijusių su auditais, Savivaldybės kontrolierius dalyvavo Savivaldybės tarybos, komitetų posėdžiuose, leido įsakymus veiklos, atostogų ir komandiruočių klausimais, susirašinėjo su įstaigomis, įmonėmis įvairiais veiklos klausimais. Buvo tvarkomas įstaigos archyvas, su Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnyba suderintas ir patvirtintas 2020 m. įstaigos 2022 m. e. dokumentacijos planas ir t. t.

III. VEIKLOS REZULTATAI

Igyvendinant Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo reikalavimus, 2022 m. buvo parengtos dvi Savivaldybės tarybos sprendimams priimti reikalingos išvados dėl Savivaldybės ilgalaikio skolinimosi galimybių prisidėti prie investicinių projektų ir garantijos suteikimo:

- 1) Išvada dėl Širvintų rajono savivaldybės galimybės imti 826,0 tūkst. Eur ilgalaikę paskolą investicijų projektams ir ankstesniems skolinimams įsipareigojimams vykdyti iš kredito įstaigos neviršijant nustatytų skolinimosi limitų.

Investicijų projektams vykdyti – 438,9 tūkst. eurų:

Ankstesniems skolinimams įsipareigojimams vykdyti – 387,1 tūkst. eurų.

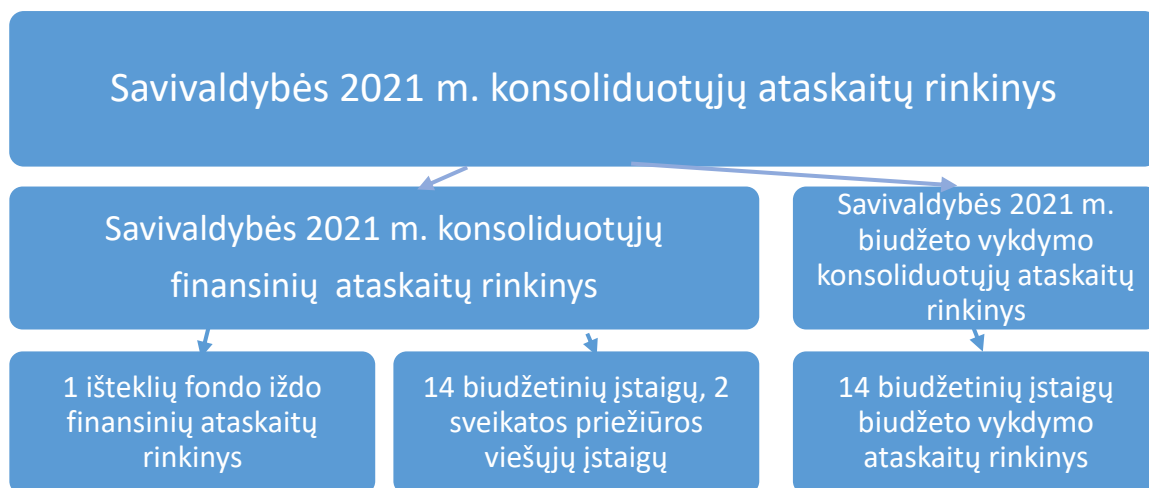
- 2) Išvada dėl Savivaldybės galimybės suteikti garantiją UAB „Širvintų vandenys“ imamai paskolai 200,0 tūkst. Eur apyvartinių lėšų trūkumui dėl padidėjusių energijos kaštų padengti.

2022 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme nustatytos skolinimosi sąlygos ir planuojama paskolų suma suteikė galimybę Širvintų rajono savivaldybei skolintis iš komercinių bankų investiciniams projektams ir suteikti garantiją UAB „Širvintų vandenys“ imamai paskolai.

Savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba 2022 metais užbaigė 2021 m. Savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio (Savivaldybės biudžetinių įstaigų, Savivaldybės išdo ir kontroliuojamų viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų rinkiniai) finansinį (teisėtumo) auditą, kurio tikslas buvo įvertinti Širvintų rajono savivaldybės 2021 metų biudžeto sudarymą ir jo įvykdymą, įskaitant lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą pagal įstatymų nustatytus tikslus, Savivaldybės 2021 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio duomenų tikrumą bei teisingumą ir pareikšti nepriklausomą nuomonę Tarybai.

Siekiant, kad Savivaldybės viešojo sektoriaus subjektai pateiktų teisingus duomenis metinių finansinių ataskaitų rinkiniuose, o Savivaldybė – konsoliduotųjų metinių finansinių ataskaitų rinkinyje, Tarnyba analizavo Savivaldybės administracijos ir kitų Savivaldybės viešojo sektoriaus subjektų turto, finansavimo, įsipareigojimų ir kitų duomenų įvertinimą pagal viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus.

Atlikto audito sritys, audituotos ataskaitos:

Atlikto 2021 m. Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių audito apimtys:

Savivaldybės turtas –71 297,95 tūkst. Eur;

Savivaldybės įsipareigojimai –7 089,03 tūkst. Eur;

Savivaldybės biudžeto pajamos – 27 983,2 tūkst. Eur;

Savivaldybės išlaidos – 26 610,4 tūkst. Eur.

Audito rezultatų pagrindu Kontrolės ir audito tarnyba pateikė *dvi išvadas* – Besąlyginę nuomonę dėl biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių ir Sąlyginę nuomonę dėl konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinių.

Besąlyginė nuomonė dėl biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių: Širvintų rajono savivaldybės 2021 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniai visais reikšmingais atžvilgiais parengti ir pateikti pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, reglamentuojančius šio rinkinio sudarymą.

Sąlyginė nuomonė dėl konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinių pareikšta, nes dėl netikslaus, kai kuriais atvejais neatitinkančio Lietuvos Respublikos kelių įstatymo 6 straipsnio reikalavimus Savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašo ir dėl to netikslios apskaitos, nebuvo galimybės patvirtinti, kad Savivaldybės konsoliduotoje finansinės būklės ataskaitoje A.II.3 „Infrastruktūros ir kiti statiniai“ vietinės reikšmės kelių ir gatvių 14 225,4 tūkst. eurų likutis ir D. „Finansavimo sumų“ I. „Iš valstybės biudžeto“ 10 768,5 tūkst. eurų, III. „Iš Europos Sąjungos, užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų“ 3 169,3 tūkst. eurų, IV. „Iš kitų šaltinių“ 287,6 tūkst. eurų likučiai yra teisingi.

Audito metu nustatytiems ataskaitų ir teisės aktų neatitikimams taisyti surašytos rekomendacijos.

Širvintų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba Širvintų rajono savivaldybės tarybos pavedimu atliko 2006 m. gruodžio 15 d. koncesijos sutarties Nr. 1, sudarytos tarp Širvintų rajono savivaldybės ir UAB „Autovelda“, kurios pagrindu UAB „Autovelda“ buvo suteiktas leidimas valdyti ir naudoti koncesijos objektą – UAB Širvintų autobusų parką ir teikti keleivių vežimo paslaugas, vykdymo vertinimą. Vertinimo metu buvo nustatyta:

1. Pasibaigus koncesijos sutarčiai, UAB Širvintų autobusų parko turtas perduotas visiškai nudėvėtas. Nors buvo darytos investicijos, esminis turto pagerinimas nebuvo atliktas.
2. Pažeidžiant Koncesijos sutarties 4.5 p., koncesijos objektas UAB Širvintų autobusų parkas grąžintas blogesnės finansinės būklės – su skolomis.
3. Išnagrinėjus UAB Širvintų autobusų parko apskaitos dokumentus nustatyta, kad nėra dokumentų dėl 3 autobusų, išregistruotų VI „Regitra“oje (du 2013 m. ir vienas 2017 m), utilizavimo. Perdavimo metu UAB Širvintų autobusų parke šių autobusų natūroje ir apskaitoje nebuvo.
4. Koncesininkas visą koncesijos laikotarpį Bendrovę valdė nevykdydamas Akcinių bendrovių įstatymo reikalavimų¹: nesuformavo valdybos, valdyme negalėjo dalyvauti Savivaldybės atstovas,

¹ Lietuvos Respublikos Akcinių bendrovių įstatymas, 2003-12-11 redakcija Nr. IX-1889, 34 str.

neskatino Bendrovės dirbti efektyviai ir ekonomiškai, nepatiriant nuostolių.

5. Per visą koncesijos laikotarpį Finansinių ataskaitų duomenų teisingumas nepriklausomo auditoriaus patvirtintas tik už 2017–2018 m. Iki 2017 m. Finansinių ataskaitų nepriklausomas auditas atliekamas nebuvo. Apie 2019–2021 metų finansines ataskaitas nepriklausomo auditoriaus nuomonė nepareikšta, išskyrus tai, kad Finansinės ataskaitos parengtos pagal taikomą finansinės atskaitomybės tvarką, todėl negalima teigti, kad UAB Širvintų autobusų parkas 2015–2016 m. ir 2019–2021 metų duomenys finansinėse ataskaitose parodo tikrą ir teisingą UAB Širvintų autobusų parko padėtį.
6. UAB Širvintų autobusų parkas patirtų nuostolių apskaičiavimo, kurį pateikė UAB „Autovelda“, teisingumą tikrino audito įmonė. Ji pareiškė, kad tikrino tik aritmetinio apskaičiavimo teisingumą, kad procedūros nėra nei auditas, nei peržvalga, atliekami pagal Tarptautinius audito standartus ar Tarptautinius peržvalgos standartus, todėl jokio užtikrinimo dėl UAB Širvintų autobusų parkas patirtų nuostolių duomenų teisingumo nepareiškia.
7. UAB „Autovelda“ valdydama, naudodama koncesijos objektą – UAB Širvintų autobusų parką ir teikdama keleivių vežimo paslaugas, nesilaikė Širvintų rajono savivaldybės patvirtintų vietinio reguliaraus susisiekimo autobusų maršrutų ir jų tvarkaraščių. Komisija, tikrinusi, kaip vykdomi nustatyti maršrutai 2021 m. lapkričio 8–13 d. (6 dienas iš eilės) neteikė keleivių vežimo paslaugų nurodytais maršrutais, todėl padarė esminį koncesijos pažeidimą, nurodytą Koncesijos sutarties 19.1 papunktyje.
8. Koncesininkė UAB „Autovelda“ vykdė neefektyvią ir neracionalią veiklą UAB Širvintų autobusų parko atžvilgiu: pardavė savo 7 senus autobusus Širvintų autobusų parkui, kurie netrukus tapo netinkami naudoti ir ~~nešė~~ sudarė dideles remonto bei kuro sąnaudas, nupirko 2 naujus autobusus ŠAP vardu, bet eksploatavo ir gavo ekonominę naudą savo įmonėje, visa tai užskaitė kaip investiciją į UAB Širvintų autobusų parką, o ŠAP dėl netvarkingų senų autobusų patyrė dideles sąnaudas, kai galėjo gauti pelną.
9. Vertinimui nebuvo pateikti jokie dokumentai, įrodantys, kad UAB Širvintų autobusų parko koncesijos veiklos rezultatai būtų apskaitomi UAB „Autovelda“ apskaitoje. Keleivių pervežimus vykdė, gavo su tuo susijusias pajamas ir patyrė išlaidas koncesijos objektas UAB Širvintų autobusų parkas, bet ne koncesininkas UAB „Autovelda“, todėl dėl neracionalaus ir neefektyvaus koncesininkės UAB „Autovelda“ valdymo visus nuostolius patyrė UAB Širvintų autobusų parkas.
10. UAB Širvintų autobusų parke buvo įdarbinti ir gavo darbo užmokestį Koncesininkės vadovo šeimos nariai, tačiau įmonė nepateikė įrodymų, kad jie faktiškai dirbo.
11. UAB Širvintų autobusų parkas autobusų bilietus iki Vilniaus parduoda mažesne kaina nei Savivaldybės patvirtintas 0,08 Eur/km tarifas, tokiu būdu negaunamos galimos pajamos, bet

Koncesininkė reikalauja padidinti tarifą. Pagrindinės pajamos iš bilietų yra iš reisų į Vilnių, kurie sudaro apie 90 % visų bilietų pajamų.

12. Savivaldybė Koncesijos sutarties vykdymo kontrolę vykdė nepakankamai.

Koncesijos sutarties vykdymo vertinimo išvadas Savivaldybė naudojo teisiniams ginčams su koncesininke UAB „Autovelda“ spręsti.

Pagal patvirtintą veiklos planą 2022 m. pradėtas naujas auditas – Savivaldybės 2022 metų konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ir finansinių ataskaitų rinkinių finansinio ir teisėtumo auditas.

Vykdoma stebėseną dėl teiktų rekomendacijų įgyvendinimo, reikalaujama pateikti informaciją apie rekomendacijų įgyvendinimą.

Vienas pagrindinių Tarnybos veiklos garantų yra viešumo principas. Visos auditų ataskaitos teiktos Savivaldybės merui, Savivaldybės administracijos direktoriui, Kontrolės komitetui. Siekiant didesnio Tarnybos veiklos viešumo ir veiksmingumo, visi atlikto audito darbo rezultatai (ataskaitos, išvados) yra pateikiami Savivaldybės interneto svetainėje www.sirvintos.lt.

Tarnyba yra Savivaldybių kontrolierių asociacijos narė, todėl Savivaldybės kontrolierė dalyvavo rengiamuose pasitarimuose, diskusijose dėl atliekamų auditų kokybės užtikrinimo, audito dokumentų standartizavimo, palaikė ryšius su kitų savivaldybių kontrolės ir audito tarnybomis.

Teikdama ataskaitą Savivaldybės tarybai, dėkoju visiems, dalyvavusiems audito procese, už dalykišką ir geranorišką bendradarbiavimą.

Savivaldybės kontrolierė

Audronė Adomavičienė